

De lenen van Simon en Hendrik van Haarlem, 1388-1650

door
J.C. Kort

*Eerder gepubliceerd in de Historische reeks Komme-Rijngebied 6 (2001),
'Repertorium op de lenen van Gaasbeek',
een uitgave van Uitgeverij Verloren in samenwerking met
de Historische Kring 'Tussen Rijn en Lek'*¹

Inleiding

Simon van Haarlem, die zelf de hofstede te Zuilen in Overlangbroek van het leenhof van Abcoude in leen hield,² beschikte met dat bezit over enkele leenmannen. Voor 1379 deed hij het merendeel van deze mannen van de hand aan zijn leenheer. Zijn zoon Hendrik van Haarlem deed in 1388 evenzo met de enige hem resterende leenman, zodat vanaf dat moment de leenmannen van Zuilen alias Zuilenburg met het leenhof van Abcoude verenigd waren.

Achter elke vermelding is de bron vermeld. Op enkele uitzonderingen na zijn alle registers aanwezig in Het Utrechts Archief (HUA) te Utrecht en wel in:

- het Archief van de Bisschoppen, in het vervolg aangeduid alleen met het nummer (109, 110);
- het Leenhof van Utrecht, in het vervolg aangeduid met lh. en een nummer (133 t/m 137 resp. 94/ t/m 108).

Waar gebruik is gemaakt van niet in het HUA aanwezig registers, is dat alsdan expliciet aangegeven.

Noten

1. Voor nadere informatie over het 'Repertorium op de lenen van Gaasbeek' voorzien van een uitgebreide inleiding op het repertorium, zie:

<http://www.verloren.nl/boeken/2086/267/1075/rechtsteksten/repertorium-op-de-lenen-van-gaasbeek>

2. Leenhof Wijk, 81.

AMERONGEN

1. Een hoeve (1408: in het kerspel Amerongen), waar Wouter van Scevichoven (1475: Evert Scoter) op woont, (1460: strekkend van Ameronger wetering tot de Lekdijk), boven en beneden: de proost ten Dom te Utrecht.

...-13..: Jan van Zuilen heer Woutersz. zoals gehouden van heer Simon van Haarlem, die de manschap aan Abcoude overdroeg, 109-b fol. 15 en fol. 9.

2-5-1408: Heer Jan van Zuilen, 110-1 fol. 2v.

4-7-1424: Bernard uten Eng bij overdracht door Foyse, weduwe Gerard van Zuilen, 110-1 fol. 6v en fol. 2v.

1-2-1460: Melis uten Eng, 276 fol. 23.

30-12-1475: Bernard uten Eng bij overdracht door Melis, zijn vader, 276 fol. 64v.

2-5-1497: Bernard uten Eng, 279 fol. 6.

28-2-1501: Jonge Bernard uten Eng bij overdracht door Bernard, zijn vader, 279 fol. 38v-39.

- 18-1-1518:** Bernard uten Eng, 282 fol. 4v-5.
24-2-1525: Bernard uten Eng, 285 fol. 3.
29-6-1529: Bernard uten Eng, L.H. 133 fol. 2.
6-2-1530: Melis uten Eng bij dode van Bernard, zijn vader, 133 fol. 21v-22.
6-9-1538: Filipote uten Eng bij dode van Melis, haar vader, 133 fol. 37-38.

2. Een hoeve (1408: in het kerspel Amerongen op de Hoeven), boven: Jan Borre (1408: Hendrik Borre Jansz.; 1479: het nonnenklooster te Wijk), beneden: de kanunniken van St. Jan te Wijk (1408: Willem van Weerdestein; 1479: het kapittel te Wijk), gebruikt door Dirk Lambertsz.

...-13.: Johan van Zuilen heer Woutersz. zoals gehouden van heer Simon van Haarlem, 109-b fol. 15v en fol. 9.

De volgende beleningen zijn gelijk aan nr. 1 tot:

- 21-7-1411:** Gerard van Zuilen bij overdracht door Jan, zijn vader, die lijftocht behoudt, 110-1 fol. 2v.
26-3-1465: Johan van Zuilen van Natewisch, 276 fol. 36v.
12-3-1479: Christiaan Momber bij overdracht door Johan van Zuilen van Natewisch, 276 fol. 69.
10-6-1485: Engbert van Zuilen voor Nikolaas Momber bij dode van Christiaan, diens vader, en David Momber, Nikolaas' broer, 276 fol. 77v.
6-6-1497: Nikolaas Momber, 279 fol. 15.
8-4-1518: Pieter de Rode voor heer Nikolaas Momber, priester, 282 fol. 18.
6-6-1527: Dirk van Broekhuizen voor heer Nikolaas Momber, priester, 285 fol. 20v.
16-7-1529: Dirk van Broekhuizen voor heer Nikolaas Momber, priester, L.H. 133 fol. 12.
1-8-1547: Dirk van Broekhuizen voor Agniet Momber, zijn vrouw, bij dode van Nikolaas, haar broer, 133 fol. 54v.
28-9-1552: Zweder Hilbrinck voor Klaasje Jansdr., zijn vrouw, 133 fol. 63v.
5-1-1553: Albert Jansz. bij overdracht door Zweder Hilbrinck voor Klaasje Jansdr., diens vrouw, 133 fol. 65.
23-2-1566: Belast voor Dirk Waagman voor Jan en Dirkje, kinderen van Jacob van Weena, met f43.- 15 st. voor hun leven door Albert Jansz., te lossen met f350.-, 134 fol. 38.
21-10-1572: Albert Jansz. heeft gelost, 134 fol. 38.

3. Een hoeve (1626: of 16 morgen; 1408: in het kerspel Amerongen op Colland), boven: Elias van Amerongen (1510: het klooster Maria Magdalena te Wijk), beneden: Gijsbert uter Koeken (1408: Freise van Oudhuizen; 1510: de leenman met een halve hoeve, afkomstig van Freise van Oudhuizen).

...-13.: Jan van Zuilen heer Woutersz. zoals gehouden van heer Simon van Haarlem, 109-b fol. 15v.

- 2-5-1408:** Heer Jan van Zuilen, 110-1 fol. 2v.
24-1-1457: Cornelis van Zuidoord, neef van de leenheer, voor Gerard van Zuilen, onmondig, bij overdracht door Johan van Zuilen van Natewisch, neef van de leenheer, gehuwd met Jan van Rossum, diens vader, die lijftocht behoudt, 110-3 fol. 24v-25v.
26-2-1465: Johan van Zuilen van Natewisch, 276 fol. 36v.
5-8-1497: Gerard van Zuilen van Natewisch, eventueel te komen op Johan, zijn vader, en Johanna van Rossum van Zoelen, zijn moeder, 279 fol. 15v-16.
1-3-1510: Pieter de Rode bij overdracht door Gerard van Zuilen van Natewisch, 279 fol. 65.
8-4-1518: Pieter de Rode, 282 fol. 12.
22-1-1527: Anton de Roy bij dode van Pieter, zijn oom, 285 fol. 18v-19v.

29-6-1529: Anton de Roy, L.H. 133 fol. 4.

10-10-1582: Cornelis Breede van Ippesteyn voor Elisabeth de Roy bij dode van Anton, haar vader, volgens diens testament d.d. 18-7-1580, 98 fol. 71v-74.

2-10-1600: Dirk Arnousz. van Buren voor Aleid de Roy bij dode van Elisabeth, haar zuster, volgens haar testament d.d. 27-6-1600, 98 fol. 310.

30-9-1609: Daniel de Man bij decreet zoals Aleid de Roy, 99 fol. 39.

24-1-1618: Frederik de Man bij dode van Daniel, zijn broer, 99 fol. 250.

2-7-1626: Eland Adiaansz. bij overdracht door Gerard Olofsz., schoenmaker en burger van Utrecht, voor Frederik de Man te Culemborg wegens f600.– karolus, die Frederik schuldig was aan Zweder Hendriksz. van Nellestein, kruidenier te Rotterdam, 101 fol. 75-77.

13-2-1638: Willem van Weede bij decreet, waarna overdracht aan Werner van der Well, 188 fol. 133.

...-1643: Gerard Maes bij overdracht door Gerard de Leeuw, curator van de boedel van Werner van der Well, 188 fol. 133.

18-6-1645: Anna de Longechamp, weduwe, bij overdracht door Gerard Maes, 188 fol. 133.

22-5-1650: Johan Bertram de Mortaigne, hofmeester van de Staten-Generaal, voor Johan Diderik de Mortaigne, onmondig, ook voor Johan Jurriaan, Anna Christina, Barbara Sofia en Amelia Margaretha de Mortaigne, diens broer en zusters, bij dode van Anna de Longechamp, weduwe van Johan de Mortaigne, hofmeester van de Staten-Generaal, hun grootmoeder, en Gasper Cornelis de Mortaigne, hun vader, bevestig door de hulder, Barteld de Mortaigne, Maria de Mortaigne, Jacob de Houdaen, gehuwd met Judith de Mortaigne, en Louise de Mortaigne, allen kinderen van Anna de Longechamp de Voorburg, na kaveling, 105 fol. 141v-145v.

4. Een hoeve (in Amerongen), boven en beneden: de leenheer.

...-13..: Jan van Zuilen heer Woutersz. zoals gehouden van heer Simon van Haarlem, 109-b fol. 15v en fol. 9.

5. Een halve hoeve (1424: in Amerongen) op de Hoeven, boven: Gozewijn van Holthuizen (1408: de proost ten Dom te Utrecht; 1460: de leenman), beneden: de leenheer (1408: de leenman; 1424: Gerard van Zuilen; met het huis Natewisch; 1460: Johan van Zuilen van Natewisch; 1530: en de leenman, Bernard, zijn zoon, en Jutte, zijn dochter; 1538: Melis uten Eng of Filipote en Katharina, zijn dochters, en David van Zuilen van Natewisch).

...-13..: Jan van Zuilen heer Woutersz. zoals gehouden van heer Simon van Haarlem, 109-b fol. 15 v en fol. 9.

2-5-1408: Heer Jan van Zuilen, 110-1 fol. 2v.

4-7-1424: Bernard uten Eng bij dode van heer Melis, zijn vader, die verkreeg van Gerard van Zuilen, 110-1 fol. 6v.

De volgende beleningen zijn gelijk aan nr. 1.

6. Een halve hoeve (in Amerongen) op de Hoeven, boven: mr. Jan van Slee, kanunnik van St. Pieter te Utrecht, beneden: de leenman met land, waar zijn huis te Natewisch op staat.

...-13..: Jan van Zuilen heer Woutersz. zoals gehouden van heer Simon van Haarlem, 109-b fol. 15.

25-11-1394: Heer Jan van Zuilen draagt over aan de leenheer voor een deel van 100 oude schil-den jaarlijks, 109-b fol. 15.

7. Een viertel (in Amerongen), genaamd Twee Colland, boven: Volkwin Borre (1408: Willem Borre), beneden (1457: erven Zweder van Boekhout).

...-13.: Jan van Zuilen heer Woutersz. zoals gehouden van heer Simon van Haarlem, 109-b fol. 15v en fol. 9.

De volgende beleningen zijn gelijk aan nr. 3 tot:

13-7-1525: Gerard van Zuilen van Natewisch na verzuim ook met een hoeve op de Hoeven, boven en beneden: de proost ten Dom te Utrecht, en een halve hoeve, boven: de proost ten Dom, beneden: Johan van Zuilen van Natewisch, waarmee bedoeld zullen zijn hier nrs. 4 en 5, 285 fol. 11.

LANGBROEK

8. 4 morgen land in Nederlangbroek, boven: de heren van St. Maarten te Utrecht, beneden: de nonnen van St. Marie ten Dale (1408: Mariendaal te Utrecht).

3-7-1388: Heer Robert van Arkel bij overdracht door Arnout van Lunenburg, die hield van Simon van Haarlem en daarna van Hendrik van Haarlem heer Simonsz., die hielden van Abcoude, 109-b fol. 13v.

11-4-1408: Heer Robert van Arkel, 110-1 fol. 8.

...-1418: Reiner van Grevenbroek bij dode van Robert van Arkel, zijn vader, 110-1 fol. 8v.

WIJK BIJ DUURSTEDEN

9. 23 morgen 3 hont land in het gerecht Leut, boven: de leenheer, beneden: heer Robertsz. van Arkel met leen van het Sticht.

...-13.: Jan van Zuilen heer Woutersz., die hield van heer Simon van Haarlem en diens voorouders, nadat Simon de manschap overdroeg aan Abcoude, nu beleend door Willem van Abcoude, 109-b fol. 15.

8-8-1399: Heer Jan van Zuilen droeg over en wisselde met Nikolaas van der Zevender tegen Willem van Abcoude voor de bouwing Ubbelscoten en Appeldenlare, en dit is in het rentboek gezet, 109-b fol. 15 en fol. 4v.